

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY

IDŐSZAKI KIADVÁNYA

1. SZÁM

2012 JANUÁR-MÁRCIUS

IMPRESSZUM

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY IDŐSZAKI KIADVÁNYA

MEGJELENIK : negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: az alapítvány elnöke és kuratóriumi tagjai

A kuratórium elnöke: Varga Sándor

A kuratórium tagjai: Eszteró Lajos

Tóth Sándor

Vajó Sándor

Virágh Dezső

LEVELEZÉSI CÍM: Varga Sándor Nyírtura, Rózsa u. 10. 4532

EMAIL CÍM: vargasa@freemail.hu

Siroki Zoltán neve – túlzás nélkül állíthatjuk - minden hazai díszmadárbarát előtt ismerősen cseng. Az idősebb madarászok, akik személyesen is ismerhették, gyakran keresték fel tanácsért, segítségért, és Zoli bácsi a szó szoros értelmében minden esetben tanácsot, segítséget adott a hozzá fordulóknak. Személyes levelezéséből, helyenként írógéppel, helyenként kézzel írott leveleiből egyértelműen kitűnik végtelenül türelmes segítőkészsége, szakmai tudása és szakmai alázata, gondos precizitása, ahogy a kézzel írt, hozzá forduló pár éves gyerekek leveleit ugyanúgy, mint a legnagyobb könyvkiadók és állami hivatalnokok hivatalos levelezéseit rendszerezte, a válaszai másolataival együtt lefűzte. Nem maradt egyetlen levél sem válasz nélkül.

A későbbi madárbarát korosztály, akik már sajnos nem találkozhattak vele, cikkei, több kiadást megért könyve elbeszéléseiből ismerhették meg madárszeretét, felhalmozott és tovább adott tudását.

1990-ben a Siroki család által létrehozott, majd 2003 februárjában a Fővárosi bíróságon nyilvántartásba vett Siroki Zoltán Alapítvány díjazottja, a díjjal járó vándorszerleg tulajdonosa 1993 óta minden esetben egy köztisztelőben álló, több évtizedes tenyésztői múlttal rendelkező, a hazai díszmadártenyésztés hírnevének öregbítésén, a szervezeti élet vonzóbbá tételén dolgozó madarász volt.

A Siroki díj (vándorszerleg) eddigi tulajdonosai:

- 1993 Péter Géza
- 1994 Ballagó Emánuel
- 1995 Virágh Dezső
- 1996 Laskay Sándor
- 1997 Vas Sándor
- 1998 Tóth Sándor
- 2001 Lakó Antal
- 2002 Gere Géza
- 2004 Diószeghy Sándor
- 2005 Soós János
- 2006 (Dogosi Károly jelölt, elhalálozott)
- 2008 Makai Pál

Az elmúlt 20 évben az alapítvány kuratóriuma, annak elnöke több esetben is változott, az alapítvány maga jó néhány évet töltött csipkerózsika -álomban, ám a 2011-es évben, a Magyar Bajnokság keretében, Gyulán megtartott díjátadó is tanúsítja, hogy az Alapító célkitűzése szerint az Alapítvány a jövőben is folytatja munkáját.

Dr. Gere Géza professzor, az Alapítvány eddigi elnöke előrehaladott kora és egészségi állapota miatt nem tudja a továbbiakban ellátni az Alapítvány kuratórium elnöki posztját. Az Alapító által felkért új kuratóriumi elnök és tagok vállalták, hogy tovább

viszik az Alapítvány tevékenységét, mivel annak céljával, eszmeiségével azonosulnak, és tovább kívánják ápolni Siroki Zoltán professzor emlékét.

A kuratórium tagjai az Alapító felkérésének eleget téve vállalják, hogy tevékenyen részt vesznek a kuratórium munkájában.

Az új körülményeknek megfelelően módosításra került az alapító okirat. Az Alapító megbízta a kuratórium új elnökét, hogy az alapító okirat változásaival kapcsolatban járjon el a Fővárosi bíróságon, illetve az Alapítvány vezetését vegye át.

A kuratórium elnöke: Varga Sándor

A kuratórium tagjai: Eszteró Lajos
Tóth Sándor
Vajó Sándor
Virágh Dezső

Az alapítvány céljai a következők:

- a magyar díszmadártenyésztés fejlesztése
- a madártartás, -tenyésztés hazai népszerűsítése
- a kiállítások színvonalának növelése
- új fajok magyarországi elterjesztése
- a szervezeti élet vonzóbbá tétele
- az Alapítvány által készített vándorserleg évenkénti odaítélése azon személynek vagy szervezetnek, aki vagy amely a hazai madarásztársadalom véleménye alapján a legtöbbet tette a fenti célok megvalósítása érdekében

A Siroki Zoltán Alapítvány kuratóriuma 2011-ben egybehangzó döntése alapján hazánk egyik legsikeresebb és legismertebb madártenyésztőjének ítélte oda a vándorserleget és a díszoklevelet.

E kiemelkedő eredményekkel büszkélkedő madarász saját elmondása szerint is madarásznak született. Hamarabb mondta ki azt a szót, hogy madár, mint azt hogy apu. Gyerek és fiatal kora is szorosan kötődött a madarakhoz. Kisgyermekként a vadonélő madarakat (veréb, szalakóta, erdei, és réti fülesbagoly, rétihéja) figyelte, és fiókáikat nevelte. Fiatal kamaszként házigalambokat és fácánokat tartott, és tenyésztett, majd hullámos papagájokkal foglalkozott.

Később kolóniában tenyésztett ékfarkú amandinákat, kákapintyeket, de volt olyan időszak is, hogy több mint 100 arany, és gyémánt fácán népesítette be a család udvarát. A lapos farkú papagájok tenyésztésével is szép eredményeket ért el, ilyen volt például a manapság sem túl gyakori vörös sapkás papagáj.

Gálos István neves tenyésztő mondta egyszer róla: " aki a vörös sapkás papagájt 2-3 évig tudja tartani arra oda figyelek, aki pedig tenyészteni is tudja attól én kérdezek".

Az idő múlásával nagy papagájok (amazonok, kakaduk, jákók, nemes papagájok), és lágtevők következtek, ami a mai napig is nagy kihívást jelent számára. Eddigi élete során nagyon sok madár fajt tartott, és tenyésztett, a teljesség igénye nélkül néhány közülük:

Temminck és szatír tragopán, himalájai fényfácán, rul-rul, afrikai fecske szalakóta, piros fülű bülbül, vörös kardinális, zöldszármú kiráypapagáj, háromszínű fénysergély, vörösbegyű galamb.

1995-ben hatalmas szenzációként hazánkban először tenyésztette az akkor még egyáltalán nem ismert vörösbóbitás turákót, amit 1998-ban a Hartlaub turákó, 2001-ben a viola turákó, illetve Perzsa vagy zöld sisakos turákó, 2009-ben pedig Livingston turákó követett.

Számos hazai és nemzetközi kiállításon mutatta be különleges gyűjteményének darabjait, többszörös hazai bajnok és világbajnok is egyben.

Sok éves tenyésztői, illetve ismeretterjesztő munkájáért, a hazai díszmadártenyésztés nemzetközi szinten történő elismertségéért végzett tevékenységének, valamint a különösen nehezen tenyészthető, egzotikus madárfajok szélesebb szakmai körben történt elterjesztésének elismeréseként a Siroki-díj 2011. évi kitüntetettje Pócsi Béla. Gratulálunk neki!

VÁLOGATÁS SIROKI ZOLTÁN ISMERETTERJESZTŐ ÍRÁSAIBÓL 1. RÉSZ

Afrikai csicsörkefajok mint szobamadarak

A hazai egzotikus madárállomány jó része díszpintyekből (Estrildinae) áll. Madárkedvelőink kevés pintyfélét tartanak, pedig értékes szobamadarak, mivel a család igénytelen színű tagjai mellett (pl. szürke csicsörke) pompás színű fajok is bőven vannak közöttük, sőt akadnak kitűnő énekesek is. Az amerikai pápapinty (*Passerina ciris* L.) ragyogó tollruházata a gould-amandina szépségével vetekszik, a kis kubapinty (*Tiaris canora* GMEL) pedig (amely nem nagyobb a tigrispintynél) a legjobb költők közé tartozik. Van azonban rossz tulajdonságuk is: más pintyfélékkel, különösen saját fajukkal nem férnek meg, ezért egy szobában 2 párt egy fajból együtt tartani nem tanácsos. Részben ez az oka annak, hogy a madártartók a díszpintyeket részesítik előnyben. Ezekből tarka társaság állítható össze, mert nagy a fajok száma, és egy fajból, megfelelő nagyságú férőhelyen több párt is együtt tehet tartani. Tagadhatatlan, hogy a díszpintyek között is vannak összeférhetetlen fajok, de ezeket vagy nem tartjuk, vagy külön kalitkában tenyésztjük.

A Német Szövetségi Köztársaságban körkérdés alapján készítettek kimutatást arról, hogy fogságban tartott szobamadár fajok százalékos aránya 1967-ben miképpen alakult. Az egyedszámra nem voltak tekintettel. Az eredmény így alakult:

Díszpintyek:	34 %
Hazai megevő madarak:	14 %
Kanári:	12 %
Hullámos papagáj:	12 %
Egyéb papagáj:	6 %
Egzotikus magevők (elsősorban pintyfélék):	6 %
Egzotikus rovarévők:	6 %
Hazai rovarévők:	4 %
Egyéb madarak:	2 %

E szerint a pálmát a díszpintyek viszik el, az egzotikus pintyfélékre csupán 6 % esik.

A következőkben Afrika pintyféléi közül a kanárimadár rokonságát, a csicsörkeféléket szeretném bemutatni a mozambikcsicsörkén (*Serinus mozambicus* MÜLL.) keresztül. Ez a kedves kis madár ugyanis már hozzánk is elkerült és tenyésztésem is sikerült. A faj elterjedési területe a trópusi Afrika. Több alfaja van, amelyek közül leggyakrabban a *Serinus mozambicus* Hartlaubit importálják. Az öreg hím felső része olajzöldbe hajló szürke, sötétebb csíkokkal, a fejtető szürke (a törzsfaj feje olajzöld), deréktája sárga, a felső farkfedő tollak feketés-szürkék, homloka, arca és szemöldöksávja sárga, a bajusz-sáv fekete, egész alsó része sárga, szárny- és farktollai sárgával szegett barnás-feketék, csőre szarubarna, szeme és lába sötétbarna.

A nőtény színe a híméhez hasonló, csak jóval fakóbb. Az általam látott nőtények begyén szürke keresztcsík húzódik át. A fiatalok színe a tojóhoz hasonló, de még annál is fakóbb. Hazájában a sztyeppék és szavannák lakója. A költési időn kívül kisebb csapatokba verődve a learatott gabonaföldeket keresik fel, ahol a földön élelem után kutatnak. Nyitott fészket alacsony bokrokba építi.

1966. június végén sikerült a mozambikcsicsörkéből egy párat beszerezni. Mivel e madár a szakkönyvek állítása szerint fogságban könnyen szaporodik, nagyobb kalitkában épp úgy, mint társas röpdében, reméltem, hogy még a beszerzés évében költeni fognak. Egy 100 X 50 X 60 cm méretű kalitkában helyeztem el őket, egy pár pillangópinty és egy pár tigrispintyt társaságában. A kalitkára kívülről, 3 a kanárimadarak részére készített fészket akasztottam. Az én csicsörkéim lakótársaikkal békességben éltek. A hím néha énekelt, de más nem történt, a fészkek iránt a legcsekélyebb érdeklődést sem mutatták.

1967. augusztusában a fentebb már említett nagyméretű kalitkába egyedül őket helyeztem el és részükre fűzfavesszőből nyitott fészket fabrikáltam, amelyet a kalitka egyik sarkába erősítettem. A hím gyakran énekelt, közben hevesen veszekedtek, utána mintha misem történt volna, a legnagyobb egyetértésben üldögéltek egymás mellett, miközben a hím etette a nőtényt. Végre november közepe fele a nőtény megkezdte a fészkepítést. Főleg kenderkócot és apróra tépett papírvattát cipelt. November végére együtt volt a három tojásból álló fészkealj. A tojások feltűnően kicsinyek, nem nagyobbak a pillangópinty tojásainál, színük fehér. Russ szerint a tojások sárgásfehérek, többnyire halványsárga foltokkal, Neunzig szerint világos kék színűek, tompább végükön halvány vörösbarna foltokkal. A tojások színe nyilvánvalóan egyedek szerint változik.

A nőtény egyedül ül, a hím gyakran eteti, kotlási idő 13 nap. A fiókák kezdetben halvány húspiros színűek voltak, később mind sötétebbek lettek, majdnem olyan feketék, mint a szalagpinty fiókái. A fiókák csőrének széle halványsárga.

Kíváncsi voltam, hogy mozambikcsicsörkéim a fiaikat milyen táplálékkal fogják felnevelni. Rendelkezésükre állott: fehér köles, fénymag, muharmag, mák, zúzott kendermag, csíráztatott köles és muharmag, keményre főtt tojás, lisztkekac, tyúkhúr (*Stellaria media*) és édes alma. A mákhoz nem nyúltak, a tojásból alig fogyasztottak valamit, de annál többet a lisztkekacból. Naponta 30-40 jólfejlett lisztkekacot vágtam fel 2-3 darabba, amit az öregek kiszoptak. A száraz magból többet fogyasztottak, mint a csíráztatottból, kelendő volt a tyúkhúr és az alma is. A lisztkekac iránti nagy szimpátiát a mozambikcsicsörke költéséről szóló más közlemények is megerősítik.

Mindkét szülő buzgón etetett. A három fióka gyorsan fejlődött, úgyhogy 14 napos korukban már kiültek a fészkek szélére, 17 nap múlva pedig teljesen kitollasodva elhagyták a fészket. A fiókák színe a korábban említett szabály szerint anyjukéhoz hasonlított, csupán fakóbbak. A tojó begyén végighúzódnak a gallér mindegyik fiókán jelen volt. 10 nappal a kirepülés után már önállóak voltak és mivel a hím üldözni kezdte fiait, az apát elkülönítettem családjától. Mindhárom fióka hím lett.

Az első költést egy második követte, úgyhogy az eddigi eredmény 2 év alatt 8 fióka.

A fiatalok színeződése elég lassan ment, hónapok teltek el, amíg pontosan megállapíthattam a nemek arányát (5 hím és 3 nőstény). A mozambikcsicsörke nagyon kedves, élénk, szép színű madár. Minden díszpintytartónak melegen ajánlom. A költési időszakon kívül a díszpintyekkel békességben él, de már tudjuk, hogy fajrokonaival vagy más pintyfélével nem fér meg. Célszerű tágas kalitkában egymagában költetni. Persze, ha nagyméretű röpdét tudunk részükre biztosítani, akkor díszpintyekkel is költethető.

Éneke, ha nem is valami kiváló, de, kellemes. Ha a hímet külön tartjuk, szorgalmasan énekel. Könnyen keresztezhető kanárimadárral.

A mozambikcsicsörkén kívül az angol irodalom 14 *Serinus* fajt tárgyal. Neunzig 11 importált fajt sorol fel. Ide tartozik a vad kanárimadár is. A Neunzig által felsorolt fajok között természetesen nem csak afrikai fajok szerepelnek. A 2 gyakori fajon kívül időnként a sárgahasú csicsörkét (*Serinus leucogaster*) is hirdetik. Ez nagyobb valamivel, mint a mozambikcsicsörke, és tollazatában a sárga szín jóval intenzívebb. A *Gefiederter Welt* 1968. évi 11. számának egyik közleményében *Hofmann* kiváló énekesként, említi meg, sőt a madár sikeres költését is leírja. Mindezt csak azért említem, mert e fajból Csehszlovákiában láttam néhány évvel ezelőtt egy hímet, amelytől magam is el voltam ragadtatva. Nekünk a ritkábban importált fajokhoz nehéz hozzájutni. A mozambikcsicsörke azonban a külföldi madárpiacokon állandóan kapható, és nem drága. Érdeemes volna vele foglalkozni, már csak azért is, mert kanárimadárral könnyen keresztezhető. Ily módon nemcsak szép szobamadarakat, hanem jó énekes hibrideket s tenyésztünk.

Búvár 1970. 5. szám

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA MADÁRFAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL

1. RÉSZ

A Livingstone turákó (*Tauraco livingstonii*) szaporítása

2005 májusában az egyik importörünknél tett látogatásomkor egy nagyon szép madárpárra lettem figyelmes. Az eddig általam csak képről ismert Livingstone turákókban gyönyörködhettem. Mivel hímnek és tojónak tűntek, megvásároltam őket. A turákóknál a nemek színezete egyforma, én a házigalambokhoz hasonlóan szoktam a nemüket meghatározni, ami persze nem 100%-os, de itt bejött! Egy 4x2 méter alapterületű, 3 méter magas volierben lettek elhelyezve. Nagyon mozgékony madarak, így indokoltnak láttam az ekkora hely kialakítását. Vásárlásomat nem bántam meg, mivel a madarakat nagyon megkedveltem. Elhatároztam, hogy ha lehetőségem lesz rá, még több példányra is megpróbálok szert tenni. Erre ősszel nyílt lehetőségem, ekkor további 2 párhoz jutottam. Téltre kis volierekben lettek elszállásolva a telelőben, párosával. 1-2 C° mínuszt még elviselnek, de ekkor nem érzik már jól magukat, fáznak. A telelőben a hőmérséklet 10 C° körül alakul általában, ezen a hőmérsékleten gond nélkül elvannak. Tavasszal (2006) csak az először vásárolt párral próbáltam meg a költést, mivel a későbbben érkezetteknel a tojók nagyon fiatalok voltak (az éviék), nem volt értelme a hímekkel összezární őket (ivarérettségüket 2 évesen érik el) Nagy volt az örömöm amikor a párom májusban letojt egy tragopánoknak régebben felhelyezett kosárba. A tojásszámuk mindig 2, kb. galambtojás nagyságú, színe fehér. Napközben nem nagyon látom a madaraimat elfoglaltságaim miatt, de ez időtájt csak a tojót láttam kotlani. Örömöm nem tartott soká, mert 1 hét után abba hagyta a költést. A tojások termékenyek voltak, nem hültek ki, ezért megpróbáltam postagalambbal kikeltetni őket, ami sikerült is. A kakaduktól a sáfránypintyig sokfajta madarat felneveltem már, bíztam benne, hogy ezeket is sikerül. Nagyot tévedtem. Hiába állítottam a szülők táplálékához hasonló esleget össze nekik, a fekete pihetollas kicsik két nap után elpusztultak. Ez a tojó ezen a nyáron még 4-szer letojt, mindannyiszor 1 hét után otthagya a tojásokat, a fiókák a keltetés után mindannyiszor elhullottak. Próbáltunk utánanézni interneten, sokat beszélgettünk róluk öcsémrel és barátnőjével, akik biológusok de eredménytelenül. Utólag a Varga Sándor által az interneten talált keverékrecept járt legközelebb a megoldáshoz, de ez is kiegészítést igényelt. Ősszel a madarak ismét a telelőbe kerültek, én pedig sokszor elgondolkodtam a kudarcomon.

2007 tavaszára az egyik fiatal pár elkerült tőlem, így két párral kezdtem a szezon. Az először vásárolt, a múlt évben 5-ször költeni próbálkozó tojó soha többé nem tojt, pedig éveig próbáltam költésre bírni. A másik pár májusban kezdett a költéshez. Itt nem volt probléma a költéssel, de csak egy fióka kelt ki kb.21-23 nap után, amit szépen neveltek. Már betollasodott amikor egy vihar után este elpusztulva találtam a földön. Ezt követően a pár ismét költésbe kezdett, szintén egy fióka kelt, amit szépen fel is neveltek. Itt jegyezném meg, hogy a turákó fiókák szüleikkel ellentétben egyáltalán nem szépek, leginkább egy kis varjúra hasonlítanak.

Az öregek további költésre nem mutattak hajlandóságot, de azért a fiókát az önállóvá válása után leválasztottam, mert a hímek tudnak nagyon agresszívek is lenni! Körülbelül egy hónapig csodálhattam a kicsit, amikor a volier 30 cm mély betonlapja alatt, egy éjszaka, átfúrt egy patkány és elvitte a fiókát, a legjobb fehérhasú csicsörke költőpárommal egyetemben. A volier már vagy tíz éve „üzemelt”, de sem előtte, sem utána nem történt hasonló. Sokfajta madaram volt már, de ennyire „elátkozva” még nem éreztem egyikkel sem magam. 2008 tavaszán hamar kikerültek a kinti volierbe. Gyorsan le is tojtak, de nem ülték a tojásokat. A két tojásból csak az egyik volt termékeny, amit galambokkal keltem ki. Az újonnan összeállított nevelőeség sikeresnek bizonyult, a fióka megmaradt, kialakult a bélflórája, szépen fejlődött. Így amikor a következő két tojást megláttam szintén a mesterséges felnevelés mellett döntöttem. Most mindkét fióka kikelt és előző testvérükhöz hasonlóan szépen felnőtt, bár a sors még egy fricskát tartogatott számomra: mindhárom hím lett! Ha igény mutatkozik rá szívesen megosztom a turákók tartásával, táplálásával, szaporításával szerzett tapasztalataimat az érdeklődőkkel a későbbiekben is.

Fülöp János

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

A díjazott jelölése, kiválasztásának szabályai

Az Alapító Okirat alapján a vándorserleg és az annak elnyerését tanúsító oklevél átadása az adott évben megrendezett Magyar Bajnokságon, az Alapító és a kuratórium tagjainak személyes jelenlétében, ünnepélyes keretek között történik.

Az Alapító Okirat nem tartalmazza a díjazott kiválasztásának folyamatát, ezt a kuratórium belső működési szabályzatában fekteti le, melyet magára nézve kötelező érvényűnek tart.

Az Alapítvány kuratóriuma a tárgyévi díjazott személyére - írásban, a jelölés indoklásával- jelöléseket fogad az adott év augusztus 15.-éig. A jelöléseket a következő szervezetek és személyek tehetik meg:

- a) A Magyar Díszmadártenyésztők Országos Szövetségének (MDOSZ) elnöksége.
- b) Az MDOSZ tagszervezeteinek elnökségei (25-30 szervezet).
- c) A Magyar Díszmadártenyésztők Pannónia Országos Szövetségének (MDPOSZ) elnöksége.
- d) Az MDPOSZ tagszervezeteinek elnökségei (3-6 szervezet).
- e) Az alapítvány kuratóriumi tagjai, valamint elnöke (4+1fő)
- f) Az Alapító

A felsorolt szervezetek és személyek 1-1 főt javasolhatnak tárgyévénként.

Azon egyesületek, melyek több országos szövetségnek is tagjai csupán egy érvényes jelölést tehetnek.

A beérkezett jelöléseket az Alapítvány elnöke összesíti, és terjeszti a kuratórium tagjai elé.

A kuratórium a díjazottat az első 5 legtöbb jelölést kapott személy közül választja ki.

A jelöltek listáját a kuratórium nyilvánosságra hozza a jelölések összesítése után.

